

καὶ μένουσι πάντοτε εὐλαβῶς κλειστοί : εἶνε οἱ τοῦ Βασιλέως καὶ τῆς Βασιλείσσης. Τελειότατον ἐν ἐνὶ τῶν δωματίων σφαιριστήριον, ὅπου ἔπαιζεν ἄλλοτε ἐπὶ ὄρας ὁ βασιλεὺς. Καὶ ἐν συνόλῳ : φιλόκαλον καὶ ἄνετον καὶ πλούσιον συγχρόνως ἀληθὲς *Ἀναπαυτήριον*.

\*  
\*

Περιέργως ἰδίως δεικνύεται τῷ ξένῳ ὁ θαλαμος, ἐν ᾧ κατεκλίνετο τὸ πρῶτον, πρὶν εἶτι νυμφευθῇ, ὁ Βασιλεὺς. Ἐν αὐτῷ ἤδη κοιμῶνται συνήθως ὅλοι οἱ διερχόμενοι τοῦ Mon-Repos καὶ φιλοξενούμενοι ἐπίσημοι ἐπισκέπται. Εἰς ἀνάμνησιν δὲ τῆς φιλοξενίας φαίνεται ἕκαστος αὐτῶν χαράσσει τὸ ὄνομά του ἐπὶ τοῦ κρυστάλλου τοῦ ἐν αὐτῷ μεγάλου καθρέπτου καὶ διακόπτοντα τὴν στυλπνὴν τῆς ὑέλοι· ἐπιφάνειαν διακρίνονται ἐπ' αὐτοῦ δεκάς περίπου ἡγεμονικῶν ὀνομάτων. Καὶ ἡ ἡμετέρα δὲ βασιλίςσα καὶ ἡ ἡγεμονίς Ἀλεξάνδρα ἔχουν χαράξῃ ἐπίσης τὰ ἑαυτῶν παρὰ τὰ τῶν ξένων των, τῆς πριγκιπίσσης Θύρας λόγου χάριν, τοῦ Μεγάλου Δουκὸς Παύλου τῆς Ρωσσίας καὶ τῶν ἄλλων. Μεταξὺ δὲ τούτων ἀνακαλύπτω αἶφνης καὶ τὸ ἰδικόν σου, ὦ πρόσφατε ὑποψήφιε τοῦ βουλγαρικοῦ θρόνου Βαλδεμάρ, καὶ ἐπανερχομαι εἰς τὴν πραγματικότητα ἣν εἶχον ἀρχίσῃ νὰ λησμονῶ ὀλίγον κατὰ τὴν καλαισθητικὴν ταύτην ἐπίσκεψιν, καὶ συλλογίζομαι ὅτι κ' ἐδῶ ἀκόμη, μολονότι εἰς *ἀναπαυτήριον*, δὲν θὰ ἡδύνατο ἂν ἤθελε νὰ εὕρῃ τὴν ἡσυχίαν του ὁ ἀδελφός σου, ἀφοῦ θ' ἀπῆντα πρὸ αὐτοῦ τὸ ὄνομά σου, ὑπομιμνήσκον αὐτῷ ἐξαπίνης τὰ ἐν τῇ Ἀνατολῇ συμβαίνοντα καὶ τὰ πραξικοπήματα καὶ τὰς πολεμικὰς παρασκευὰς καὶ τὰς ἐπιστρατείας!

ΜΙΧΑΗΛ ΜΗΤΣΑΚΗΣ

## ΑΙ ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΕΙΣ ΤΟΥ ΓΕΡΜΑΝΙΚΟΥ ΡΑΪΧΣΤΑΓ

Αἱ τελευταῖαι συνεδριάσεις τοῦ γερμανικοῦ κοινοβουλίου καὶ ἡ αἰφνιδία ἐπὶ τῇ ἀπορρίψει τοῦ ὑπὸ τοῦ πρίγκιπος Βίσμαρκ ὑποβληθέντος αὐτῷ στρατιωτικοῦ περὶ ἐπταετοῦς θητείας νομοσχεδίου διὰ λύσεως τοῦ γενικῆν ἐπέσπασε τὴν προσοχὴν τοῦ εὐρωπαϊκοῦ δημοσίου ἐπὶ τῶν ἐργασιῶν αὐτοῦ. Πληροφορίαι τινὲς ἐπομένως περὶ τοῦ τρόπου καθ' ὃν αὐταὶ διεξάγονται καὶ ἐν γένει περὶ τοῦ Ράιχσταγ δὲν θὰ ἐστεροῦντο βεβαίως ἐνδιαφέροντος. Ταύτας δὲ παρέχει ἡμῖν διὰ προσφάτου ἄρθρου αὐτοῦ ὁ ἄλλοτε μὲν διάσημον μέλος τῆς Κοινότητος χρηματίσας, νῦν δὲ ὑπὸ τὸ ψευδώνυμον Φίλιππος Δαρὺλ γράφων ἐντυπώσεις τῆς ἐν διαφόροις χώραις διαμονῆς

του γνωστὸς γάλλος συγγραφεὺς Πασκάλ Γρουσέ.

«Ὁ ξένος, λέγει, δύναται μετὰ μείζονος εὐκολίας νὰ εἰσέλθῃ εἰς τὸ Ράιχσταγ ἢ εἰς οἰκονδήποτε ἄλλο κοινοβούλιον. Πρὸς τοῦτο δὲν ἔχει ἢ νὰ παρουσιασθῇ εἰς τὸ εἰδικῶς ἐπὶ τούτῳ ἀνοικτὸν ἐν τῷ νομοθετικῷ μεγάρῳ γραφεῖον καὶ νὰ ζητήσῃ ἐν εἰσιτήριον ἢ διὰ τὴν αὐτὴν ἡμέραν ἢ διὰ τὴν ἐπαύριον. Αὐθωρεὶ δὲ καὶ τὸ λαμβάνει ἂν ὑπάρχει χώρος ἐν τοῖς θεωρείοις. Εἰσέρχεται δὲ εἰς τὸ μέγαρον διὰ προδόμου τινός, ἐν ᾧ παραμένει θυρωρός, Türhüter, ἀρκούντως μεγαλοπρεπῆς, κρατῶν θαυμασίαν ράβδον ἢ χρυσὴ ἢ λαβὴ. Ἀπὸ τοῦ προδόμου τούτου μεταβαίνει ἢ κατευθεῖαν εἰς τὴν αἴθουσαν τὴν καλουμένην des Pas-Perdus ἢ εἰς τὸ ὑποδεικνυόμενον ἐν τῷ εἰσιτηρίῳ θεωρεῖον. Ἡ ἀνωτέρω αἴθουσα πληροῦται ὑπὸ θρανίων ἐκ πρᾶσινου δέρματος καὶ τραπεζίων πρὸς γραφὴν, κοσμεῖται δὲ ὑπ' ἀναγλύφων εἰκόνων τοῦ Φίχτε, τοῦ Σταίν, τοῦ Ἀρνδτ, τοῦ Σίλλερ, τοῦ Οὐλανδ καὶ ἄλλων ἡμιθέων τοῦ γερμανικοῦ Ὀλύμπου. Πρὸς τὰ δεξιὰ αὐτῆς εἶνε τὸ κυλικεῖον πρὸς τ' ἀριστερὰ ἡ αἴθουσα τῶν εἰδήσεων τῶν ἐφημερίδων. Εἰς δὲ τὸ κέντρον αἱ θύραι δι' ὧν εἰσέρχονται τὰ μέλη τοῦ Ράιχσταγ. Ὅσακις ὁ ὁμιλῶν βουλευτὴς ἐλκύει καὶ ἐνδιαφέρει τὸ ἀκροατήριόν του, εἶνε κενὴ συνήθως ἐξ ὁλοκλήρου ἄλλ' ἀπεναντίας εἶνε πλήρης ὁμιλῶν ζωηρῶν καὶ θορυβούντων, ὅταν ἡ ἡμερησία διάταξις δὲν περιέχῃ τι τὸ ἐνδιαφέρον ἢ ὅταν ὁ ρήτωρ εἶνε Hausleerer, δηλαδὴ κατὰ λέξιν : «Ἐκκενωτὴς τῆς αἵθουσας.»

Καὶ ὡς πρὸς τὴν ὕλικὴν αὐτοῦ διαρρύθμισιν καὶ ὡς πρὸς τὸ ἦθος τὸ γερμανικὸν κοινοβούλιον ὁμοιάζει πρὸς τε τὴν Γαλλικὴν Βουλὴν καὶ πρὸς τὴν Βουλὴν τῶν Κοινοτήτων. Ὁψιγενὲς πολιτικὸν δημιούργημα, ἐδανείσθη παρὰ τε τῶν ἐν Γαλλίᾳ καὶ Ἀγγλίᾳ κρατούντων ἐθίμων ὅ,τι τῷ ἐφάνη μᾶλλον πρακτικόν. Οὕτως ἔχει καὶ αὐτό, ὡς ἡμεῖς, τὸ βῆμά του, καὶ εὕρηται ὡς ἐν Οὐεστμίνστερ καὶ ἐν αὐτῇ τράπεζα μεγάλη τετράγωνος πρὸς ἐναπόθεσιν τῶν κοινοβουλευτικῶν ἐγγράφων. Οὕτως ἐπίσης ἡ τοποθέτησις τῶν βουλευτικῶν ἐδωλίων ὁμοιάζει πρὸς τὴν παρ' ἡμῖν, ἡ δὲ διαίσεις καὶ ἡ θέσις τῶν δημοσίων θεωρείων εἶνε ἀνάλογος τῇ ἐν τῇ Βουλῇ τῶν Κοινοτήτων. Ὁ ρήτωρ δύναται, ἂν θέλῃ, ν' ἀναβῇ εἰς τὸ βῆμα καὶ νὰ ἀρχίσῃ ὁμιλῶν, ἔχων τὸ πρόσωπον ἐστραμμένον πρὸς τὴν βουλὴν ἄλλ' ἐπίσης, ἂν προτιμᾷ, δύναται νὰ ὁμιλήσῃ ἀπὸ τῆς θέσεώς του, ἀπευθυνόμενος τῶν τινὰ πρὸς τὸν πρόεδρον. Ἀλλ' ὁ κανονισμὸς τῶν ὥρων τῶν συνεδριάσεων εἶνε ἐξαίρετως πρωτότυπος καὶ κανονικός. Αὐταὶ ἄρχονται ἀπὸ τῆς δεκάτης πρωϊνῆς ὥρας καὶ καταλή-

γουςι τῇ τρίτῃ ἢ τετάρτῃ μετὰ μεσημβρίαν. Περὶ τὰς δώδεκα οἱ βουλευταὶ τρώγουσι ὅ,τι εὖρου ἐν τῷ κυλικίῳ. Μετὰ τὴν λῆξιν δὲ τῆς συνεδριάσεως μεταβαίνουνσιν εἰς τὸ δεῖπνον.

Ἡ αἴθουσα τῶν συνεδριάσεων εἶνε εὐρύ παραλληλόγραμμον τριάκοντα μέτρων μήκους καὶ εἰκοσιπέντε πλάτους. Εἰς τὸ ἀνώτατον μέρος τῆς αἰθούσης ἐγείρεται τὸ γραφεῖον τοῦ προέδρου, παρ' ᾧ κεῖνται τὰ γραφεῖα τῶν γραμματέων, κάτωθεν δὲ τὸ βῆμα καὶ ἐκατέρωθεν τοῦ βήματος ἐξέδρα χωριζομένη ἀπὸ τῆς λοιπῆς αἰθούσης διὰ χονδρῶν κιγκλιδώματος, εἶνε προωρισμένη διὰ τὰ μέλη τοῦ Bundesrath, τοῦ Ὁμοσπονδιακοῦ Συμβουλίου, ἅτινα διορίζονται ὑφ' ἐκάστης τῶν κυβερνήσεων τῆς αὐτοκρατορίας. Τὰ μέλη ταῦτα, τεσσαράκοντα τέσσαρα τὸν ἀριθμὸν, ἔχουν ἕκαστον καὶ τὸ ἰδιαίτερόν του ἐδῶλιον, ἐν διπλῷ παραλληλῷ στοίχῳ τοιούτων. Ὑπὸ τὸν ἐξώστην τοῦτον ἐπὶ τοῦ ἐδάφους τῆς αἰθούσης, ἀπέναντι τοῦ βήματος, κεῖται ἡ τράπεζα τῆς Βουλῆς. Ἐκατέρωθεν αὐτῆς τὰ γραφεῖα τῶν στενογράφων. Πέραν δὲ, ἀμφιθεατρικῶς, ἐγείρονται αἱ 397 ἔδραι τῶν βουλευτῶν, ἔδραι δερμάτιναι, συμπληρούμεναι διὰ μικρῶν ξυλίνων τραπεζίων καὶ χωριζόμεναι κατὰ διαστήματα δι' ἀτραπῶν, αἵτινες παρέχουσι εἰς τὸ σύνολον τὸ σχῆμα μεγάλου ριπιδίου. Ὑπεράνω τοῦ προεδρικοῦ ἐδωλίου καὶ ἐπὶ τῶν δύο μεγάλων πλευρῶν τοῦ παραλληλογράμμου εἶνε τὰ δημόσια, ἐπίσημα, διπλωματικά καὶ δημοσιογραφικά θεωρεῖα. Ἄλλ' ἐκτὸς τούτων οἱ συνάδελφοί μας δημοσιογράφοι τοῦ Βερολίνου ἔχουσιν εἰς τὴν διάθεσιν των ἐντὸς τῆς Βουλῆς καὶ τρεῖς ἰδιαίτερας αἰθούσας ἐργασίας κάλλιστα ηὔρεπισμένας. Τρεῖς δὲ ἄλλαι αἰθούσαι εἶνε ὠρισμέναι διὰ τὸν πρόεδρον τῆς Βουλῆς, διὰ τὸν πρόεδρον τοῦ Ὁμοσπονδιακοῦ Συμβουλίου καὶ διὰ τὸν ἀρχικαγκελάριον τῆς Αὐτοκρατορίας. Εἰς τὰς δύο ἐλευθέρως γωνίας τῆς αἰθούσης διακρίνονται δύο ἄλλαι τράπεζαι, πέραν τῶν ὁποίων συχνάκις συμπυκνοῦνται ὅμιλοι βουλευτῶν. Στέγη ὑελίνη, φωτιζομένη ἐνίοτε τὸ ἐσπέρας διὰ σειρὰς ραμφῶν φωταερίου, καλύπτει τὴν ἀπλὴν καὶ ἱκανῶς φιλόκαλον ταύτην αἴθουσαν, τῆς ὁποίας τὴν σοκολατόχρουν τῶν τοίχων ἐπιφάνειαν διακόπτουσι κατὰ διαστήματα γραμμαὶ χρυσαῖ, καὶ ἐν ἡ εὐρηται καὶ τρόπαιον φέρον τὰ ἐθνικὰ χρώματα. Ὁ ἀερισμὸς καὶ ἡ θερμανσις εἶνε τέλεια χάρις εἰς σύστημα ἀπορροφητικῶν καὶ πιεστικῶν ἀντλιῶν ὁμοίων πρὸς τὰς τοῦ διασῆμου θεάτρου τῆς Φραγκφούρτης. Καὶ τέλος, διὰ νὰ μὴ λείπη τίποτε πρὸς εὐχαρίστησιν τοῦ ἐπισκέπτου, χάρτης τῆς αἰθούσης, διδόμενος αὐτῷ ἅμα τῇ ἀφίξει του σημειῖ δι' ἐπτά δια-

φῶρων χρωμάτων τὰ κυριώτερα πολιτικὰ κόμματα τοῦ Ράιχσταγ, ὡς καὶ τὴν θέσιν ἣν κατέχει ἕκαστος τῶν βουλευτῶν ὥστε νὰ δύνασαι εὐκόλως νὰ ἀναζητήσης καὶ νὰ ἀνεύρης τὰς μᾶλλον ἐνδιαφερούσας φυσιογνωμίας.

Ὅ,τι προξενεῖ τὴν μεγαλειτέραν ἐντύπωσιν ἐν τῷ ὁμοσπονδιακῷ Κοινοβουλίῳ τῆς Γερμανίας κατὰ πρῶτον εἶνε ὁ ἐπικρατῶν τόνος τῆς ἀπολύτου οἰκειότητος. Ὁ ρήτωρ σχεδὸν πάντοτε ὁμιλεῖ ἀπὸ τῆς θέσεώς του καὶ δὲν προσπαθεῖ ν' ἀναπτύξῃ, ἢ νὰ ἀναδείξῃ δῶρα εὐγλωττίας. Καὶ ἡ γλῶσσα εἶνε ἐλάχιστα πρὸς τοῦτο κατάλληλος καὶ τὸ εἶδος τῶν ἀγορεύσεων δὲν εἶνε τοιοῦτον ἐδῶ. Λαλεῖ λοιπὸν ἡσύχως ὡς ἐν δημοτικῇ συμβουλίῳ ἢ ἐν συνελεύσει μετόχων ἐπιχειρήσεως τινος, μεταχειριζόμενος τὴν σαφὴ καὶ καθαρὰν πρὸς διαπραγματεύσειν τῶν ὑποθέσεων συνήθη γλῶσσαν, ἢ ἡ φύσις τῷ ἐδῶκε τὸ χάρισμα τῆς ἀκριβολογίας, ἢ συγκεχυμένως καὶ περιπεπλεγμένως, ἢ ὅχι. Ἄλλως τε, γενικῶς ἐλάχιστα ἐνδιαφέρονται περὶ τοῦ τί λέγει. Δὲν χειροκροτοῦν καὶ δὲν διαμαρτύρονται. Ἡ ὑπομονητικὴ ἀκρόασις αὐτοῦ, ὡς κακοῦ ἀναποφεύκτου, ἢ ἡ ἀπόλυτος καὶ μακαρία ἀδιαφορία εἶνε ἡ κυριεύουσα ἔκφρασις τῶν ἀγαθῶν μορφῶν τῶν ζυθοποτῶν τούτων. Ἐκαστος πρὸ τοῦ ἀναλογίου του ἐνασχολεῖται περὶ τῶν μικρῶν του ὑποθέσεων, γράφει τὴν ἀλληλογραφίαν του, συνομιλεῖ μετὰ τοῦ γείτονός του, ἢ κοιμάται τὸν ὕπνον τοῦ δικαίου.

Μόνος ὁ γηραιὸς στρατάρχης Μόλτκε, τακτικὸς πάντοτε ἐν τῇ θέσει του, ἐπὶ τῶν ἐδωλίων τῆς δεξιᾶς, δίδει τὸ παράδειγμα τῆς ἀδιαλείπτου προσοχῆς. Τοῦτο συμβαίνει διότι εἶνε σχεδὸν ἐντελῶς κωφός. Πρὸ ὀλίγων μόλις ἡμερῶν, ἄλλως ἀντιληφθεὶς τὸ ζήτημα, ἐψήφισεν ὑπὲρ τῆς τριετοῦς θητείας — αὐτὸς ὁ πατήρ τῆς ἐπταετοῦς — καὶ ἠναγκάσθη ὅταν τῷ ἐξήγησαν τί ἔπραττε, πλήρης φρίκης, ν' ἀνακαλέσῃ τὴν ψῆφόν του.

Εἶχε δὲ γίνῃ τὴν ἡμέραν ἐκείνην ἡ ψηφοφορία ἐξαιρετικῶς κατ' ὀνομαστικὴν κλῆσιν, διότι τὸ εἶδος τοῦτο τοῦ ψηφοφορεῖν δὲν εἶνε σύνηθες ἐν τῷ Ράιχσταγ. Ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον αἱ ψηφοφορίαι γίνονται, ὡς ἐν τῇ Βουλῇ τῶν Κοινοτήτων, διὰ τοῦ χωρισμοῦ τῶν βουλευτῶν. Ἄν οὗτοι εἶνε αἰφνης ὑπὲρ τῆς ὑποβαλλομένης προτάσεως, καταλείπουσι τὴν αἴθουσαν διὰ τῆς πρὸς τὰ δεξιὰ θύρας· ἂν εἶνε κατὰ, διὰ τῆς πρὸς τ' ἀριστερὰ ἢ καὶ τ' ἀνάπαλιν. Οἱ γραμματεῖς σημειοῦσι τὰ ὀνόματα τῶν ἐκατέρωθεν ἐξερχομένων. Συγκρίνονται ἔπειτα οἱ κατάλογοι καὶ γίνεται ἀμέσως γνωστὸν τὸ ἀποτέλεσμα. Ἐν τῇ πολιτικῇ διαλέκτῳ τοῦ Βερολίνου τοῦτο καλεῖται Hammelsprung, δη-

λαδὴ « πῆδημα προβάτου », ἴσως διότι οἱ νομοθέται συνωθούμενοι παρ' ἐκατέρων τῶν ἐξόδων ὁμοιάζουν ὀλίγον πρὸς τὰ πρόβατα τοῦ Πανούργου.

Ἡ κυριώτερα φυσιογνωμία τοῦ Ράιχσταγ εἶνε, μετὰ τοῦ στρατάρχου Μόλτκε, φυσικὰ ὁ πρίγκηψ Βίσμαρκ. Ὅσακις παρευρίσκεται εἰς τὰς συνεδριάσεις, εἰσέρχεται πάντοτε διὰ τῆς μικρᾶς θύρας τοῦ ἰδιαίτερου δωματίου του, μεταξὺ δύο στοίχων παρατεταγμένων κλητῆρων, καὶ πορεύεται νὰ καθίσῃ ἀμέσως ἐν τῇ πρώτῃ γραμμῇ τοῦ ὠρισμένου διὰ τὰ μέλη τοῦ Ὁμοσπονδιακοῦ Συμβουλίου διαμερισματος. Κάθεται, καὶ σχεδὸν πάντοτε, διὰ νὰ περάσῃ τὴν ὥραν του, ἀρχίζει νὰ ὑπογράψῃ ἑγγραφα. Πρὸς τοῦτο κομίζουσιν αὐτῷ ἀλληλοδιαδόχως κλεισμένα μεγὰλα χαρτοφυλάκια, ἅτινα ἀνοίγει διὰ μικρὰς κλειδὸς, ἐξάγει τ' ἀναγκαιοῦντα αὐτῷ ἑγγραφα καὶ θέτει κάτωθεν αὐτῶν ἀμελῶς τὴν ὑπογραφὴν του. Κατὰ τὸ διάστημα τοῦτο αἱ κυρίαι παρατηροῦσιν ὅτι ἔχει τὴν χεῖρα λευκοτάτην καὶ λεπτοτάτην. Τὰ δίοπτρα εἶνε διαρκῶς προσηλωμένα ἐπ' αὐτοῦ, τοῦ ὀγκώδους καὶ βαρέος κορμοῦ του, ὃν περιβάλλει στολὴ λευκὴ θωρακοφόρου, τῆς φαλακρᾶς κεφαλῆς του ἐφ' ἧς ὀρθοῦνται αἱ παροιμιώδεις τρεῖς τρίχες, ἃς τόσο ἀρέσκειται εἰκονίζουσα ἡ βερολιναία γελοιογραφία, τοῦ παχέως μύστακος του καὶ τῶν δασειῶν ὀφρύων του. Ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν διακρίπτει τὴν μηχανικὴν ἐργασίαν του διὰ νὰ καθάρισῃ δημοσίᾳ τοὺς ὄνυχάς του, κατὰ τὴν ἥκιστα μὲν βεβαίως εὐάρεστον ἀλλ' ἐξόχως πρῶσικὴν συνήθειαν, ἣ ὅπως εἶπη τι εἰς γραμματέα ἄγαν προθυμοποιούμενον.

Ἀλλὰ τὰ θεωρεῖα εὐχαριστοῦνται ἰδίως εἰς τὴν θέαν του, ὅταν προσβάλλεται προσωπικῶς ὑπὸ τινος τῶν ρητόρων τῆς ἀντιπολιτεύσεως. Ἀνορθοῦται τότε, ὑψώνει ἀποτόμως τὴν κεφαλὴν, καὶ, στηρίζων τὰς δύο χεῖρας ἐπὶ τῶν γονάτων, ὡχρὰ ἢ ἐρυθρὰ ἐξ ὑπαμοιβῆς. Ἀναπνέει θορυβῶδως, προφανῶς δὲ καταβάλλει ἰσχυρὸν ἀγῶνα ὅπως μὴ ἐκραγῇ. Μόλις δὲ ὁ ἄλλος τελειώσῃ, ἐγείρεται καὶ δι' ἐνὸς μόνον κινήματος δεικνύει ὅτι θέλει τὸν λόγον.

Ὁ σιδηροῦς καγκελλάριος εἶνε, ὡς γνωστόν, μέτριος ρήτωρ. Ἡ φωνὴ αὐτοῦ εἶνε γλυκυτέρα ἢ ὅσον θὰ ἐνόμιζέ τις ἀποβλέπων μόνον εἰς τὸ ἀθλητικὸν αὐτοῦ παράστημα, ἀλλ' εἶνε συγχρόνως μονότονος καὶ σύρεται. Οἱ λόγοι αὐτοῦ ἐπιβάλλουσι μόνον διὰ τοῦ τραγικοῦ αὐτῶν βάθους καὶ διὰ τῆς ἰσχυρᾶς πρακτικότητος καὶ εὐθυκρισίας τῶν τομηρῶν ἐπιχειρημάτων, ἅτινα ἀναπτύσσει, ἐν τόνῳ οἰκειότητος προβαίνουσας μέχρι χυδαιότητος σχεδόν. Ὁμιλῶν ταλαντεύεται ἐπὶ τῶν κνημῶν του, συστρέφει τὸν μύστακα αὐτοῦ, προσπαθεῖ νὰ εὕρῃ τὰς λέξεις αἰτινες τῷ χρειάζονται, πα-

ρατρῇ τοὺς ὄνυχάς του καὶ ἐξετάζει μετὰ προσοχῆς τὰς δύο ἄκρας ὑπερμεγέθους μολυβδοκονδύλου. Διστάζει, ἐπαναλαμβάνει καὶ διορθώνει τὴν φράσιν του, τραυλίζει φρικτὰ, ἕως ὅτου ἡ φευγαλέα ἐκφρασίς σκέψεως σχεδὸν πάντοτε σαφοῦς εὐρεθῇ ἐπὶ τέλους. Καὶ οὕτω συνήθως, διὰ προσπαθείας μετὰ δυσκολίας ἀγομένης εἰς πέρας, κατορθώνει νὰ δημιουργήσῃ μίαν τῶν τυπικῶν ἐκείνων φράσεων, ἐν αἷς ἡ ἰδέα του συγκεντροῦται εἰς εἰκόνα δυνατὴν καὶ ἐκπληττουσαν ἀκριβῶς διὰ τὴν ἐκουσίαν αὐτῆς ἀποτομότητα. Ἡ παραγομένη ἐντύπωσις εἶνε πάντοτε μεγίστη καὶ ἄγεται τις νὰ πιστεύσῃ ὅτι ταύτην καθιστᾷ ἐτι μᾶλλον αἰσθητὴν καὶ αὐξάνει ὁ ἀγὼν ὃν κατέβαλε καὶ ἡ προφανὴς δυσκολία ἣν κατενίκησεν ὁ ρήτωρ. Ἐν ταῖς στιγμαῖς ταύταις ὁ καγκελλάριος λέγει πράγματα ἅτινα οὐδὲν ἄλλο κοινοβούλιον θὰ ἠνείχετο καὶ ὧν τὴν τραχύτητα κάμνει μᾶλλον κατάδηλον διὰ τῆς αὐθαδεστέρως στάσεως, ὅπως τελευταῖον ὅτε ἐδήλωσε πρὸς τὸ Ράιχσταγ ὅτι ἡ θὰ ψήφισῃ τὴν ἐπταετίαν ἢ θὰ διαλυθῇ. Οὐτε ὁ Κρόμвел πρὸ τοῦ Ὁρροπυγίου οὐτε ὁ Λουδοβίκος ΙΔ' ὑπῆρξαν ποτὲ τόσο τραχεῖς. Καὶ δὲν εἶχον εἰς ἐπίμετρον ὡς οὗτος ἀνάστημα πέντε ποδῶν καὶ ἐπτὰ δακτύλων, σιαγὸνα μολοσσῷ καὶ στολὴν θωρακοφόρου.

— Ὅχι, κύριοι, ἐτόλμησε νὰ εἶπῃ μίαν ἡμέραν πρὸς βουλευτὴν τινα, ἐρωτῶντα αὐτὸν διατὶ ἡ κυβέρνησις δὲν διέλυε τὴν Βουλὴν, ἀφοῦ δὲν ἦτο εὐχαριστημένη ἐκ τῶν ἀποφάσεών της· ὅχι, κύριοι, θέλομεν πρότερον νὰ ἴδῃ καλῶς ὁ τύπος ὁποίου εἵδους ἄνθρωποι εἶνε οἱ ἀντιπρόσωποι του διὰ νὰ δυνηθῇ νὰ τοὺς ἐκλέξῃ καλλιτέρους ἐν τῷ μέλλοντι!...

Καὶ ἄλλοτε πρὸς τὸν ἡγούμενον ἐπιτροπῆς τινος, ὅστις πρὸ τῆς θέας αὐτοῦ καταληφθεὶς ὑπ' αἰφνιδίας συστολῆς ἐσιώπα μὴ δυνάμενος νὰ ἐννοήσῃ κατὰ ποῖον τρόπον νὰ ὁμιλήσῃ πρὸς τοιοῦτον ἄνδρα,

— Προφανῶς, κύριε, δὲν ἀνήκετε εἰς τὸ Ράιχσταγ.

Ἄλλοι δικτάτορες τὴν αὐτὴν περιφρόνησιν ἔτρεφον πρὸς τὰ νομοθετικὰ σώματα. Ἄλλ' οὐδεὶς βεβαίως ἐξεδήλωσε ποτὲ ταύτην μετὰ τοσούτης αὐθαδείας.

Ἄλλ' ἡ τραχύτης αὕτη δὲν εἶνε πράγματι ἡ ἀπλὴ πανοπλία, τὴν ὁποίαν ὁ Βίσμαρκ ἀρέσκειται νὰ φέρῃ ὅταν πρόκηται νὰ λάβῃ μέρος εἰς τὴν κοινοβουλευτικὴν πάλην. Διότι οὐδεὶς εἶνε μᾶλλον προσηνὴς καὶ καλοκάγαθος ἐν τῷ ἰδιωτικῷ αὐτοῦ βίῳ. Ἡθοποιὸς τις τοῦ Βερολίνου, ὁ Helmerding, παρῆσεν ὑμῖν ὑπόδειγμα τι τῆς ἐλκυστικῆς ταύτης ἀγαθότητος τοῦ καγκελλαρίου.

«Θέλετε νὰ μάθετε, διηγείται, πῶς ἐγνώρισα τὸν πρίγκιπα Βίσμαρκ; Ἦτο κατὰ τὸ 1863, κατὰ τὴν ἐποχὴν τοῦ περιφήμου συνταγματικοῦ ἀγῶνος. Ἦ συνεδρίασις ἦτο θυελλώδης· εἰς τῶν βουλευτῶν τῆς ἀριστερᾶς ὠμίλει κατηγορῶν σφοδρῶς τὸν ἀντιδημοτικὸν ὑπουργόν, ὅτε ὁ Βίσμαρκ, ὅστις εἶχεν ἀποσυρθῇ εἰς τὸ ἰδιαιτερον δωματίον του, ἀνοίγων αἰφνιδίως τὴν θύραν αὐτοῦ, ἐπιφαίνεται ἐπὶ τοῦ οὐδοῦ καὶ λέγει περιφρονητικῶς:

«Ὁ ἀξιώτιμος ρήτωρ δύναται ν' ἀποφύγῃ τὸν κόπον νὰ φωνάζῃ τόσον πολὺ. Τὸν ἀκούομεν πολὺ καλὰ καὶ ἀπ' ἐδῶ!»...

Τὴν ἐπιούσαν τοῦ συμβάντος, περὶ οὗ ὠμίλει ὁλος ὁ τύπος, ἐπαίξα κατωφδιὰν τινα, ἐν ἣ ὑπῆρχον καὶ ἱκαναὶ σατυρικά στροφὰ κατὰ τοῦ ὑπουργείου. Ὅλοι οἱ ὑπαινιγμοὶ ἐνθουσίαζον τὸ ἀκροατήριον καὶ, ὅταν ἐπεσεν ἡ αὐλαία, βρονταὶ χειροκροτημάτων ἐξερράγησαν. Ἐπὶ τούτῳ, ἐμφανίζομαι διὰ μίαν στιγμὴν πάλιν ἐπὶ τῆς σκηνῆς καὶ λέγω ἀποτεινόμενος πρὸς τὸ πλῆθος: «Μὴ θορυβεῖτε τόσον πολὺ, κύριοι. Σὰς ἀκούομεν πολὺ καλὰ καὶ ἀπ' ἐδῶ». Ὁ ἀστεισμός ἤρρεσεν ὑπερβαλλόντως. Ὁ Βίσμαρκ τοσοῦτον εὐηρεστήθη ὥστε ἤλθε καὶ μὲ εὐχαρίστησεν αὐτοπροσώπως. Ἐκτοτε τακτικῶς μοῦ στέλλει τὸ ἐπισκεπτήριόν του ἐκάστην 1ην Ἰανουαρίου καὶ ὁσάκις ἔχῃ εὐκαιρίαν ἔρχεται καὶ μὲ χειροκροτεῖ πάντοτε. . . Μίαν ἡμέραν μὲ καλεῖ εἰς γεῦμα, τὴν 6 Σεπτεμβρίου, εἰς τὰς δύο. Ἐκκαμα ὅτι ἡδυνάμην βεβαίως διὰ νὰ εἶμαι ἀκριβὴς εἰς τὴν πρόσκλησιν, ἀλλ' ἀνησύχουν ὀλίγον διότι ἐγνώριζα ὅτι ὁ αὐτοκράτωρ τῆς Αὐστρίας ἐπρόκειτο νὰ ἔλθῃ κατὰ τὴν αὐτὴν ἡμέραν εἰς Βερολίνον καὶ πᾶσα ἡ πόλις ἦτο ἀνάστατος. Πράγματι δὲν εὗρον τὸν καγκελλάριον παρ' αὐτῷ. Ἀλλ' ἀνεμενόμενην ὑπὸ τῆς οἰκογενείας του, ἥτις μὲ ὑπέδεχθη χαριέστατα, καὶ καθ' ἡν στιγμὴν ἔχει μεσημβρία ἀφίκετο καὶ ὁ πρίγκηψ. Τὸ γεῦμα ὑπῆρξε φαιδρότατον καὶ οἰκειότατον. Ὁ Βίσμαρκ εἶχεν ἔμπροσθέν του ὄχι ποτήρια, ἀλλὰ κύπελλα μεγάλα, ὧν τὸ μεγαλύτερον διὰ τὸν οἶνον τοῦ Πόρτο καὶ τὸ μικρότερον διὰ τὸν καμπανίτην. Κατὰ τὰ ἐπιδόρπια, ἡ πριγκίπισσα ἔφερεν ἡ ἰδία εἰς τὸν σύζυγόν της μεγάλην καπνοσύριγγα ἐκ πορσελάνης, ἣν ἐκάπνισεν ὀμιλῶν μαζί μου. Ἐπειτα διὰ μιᾶς μοὶ λέγει: «Ἀγαπητέ μου Helmerding, σοῦ ζητῶ συγγνώμην. Ἀλλὰ εἶμαι ὑποχρεωμένος νὰ ὑπάγω νὰ ὑποδεχθῶ τὸν αὐτοκράτορα τῆς Αὐστρίας εἰς τὸν σταθμόν.» Καὶ ἐπὶ τούτοις μοὶ σφίγγει τὴν χεῖρα καὶ ἀπέρχεται».

Δὲν εἶνε χαριεστάτη εἰκὼν καὶ δὲν προτιμᾷτε τὸν Βίσμαρκ τοῦτον ἀπὸ τὸν τοῦ Ράιχσταγ;

M.

Τὴν ἐπομένην ἐπιστολὴν ἀποσταλεῖσαν ἡμῖν παρὰ τίνος τῶν συνδρομητῶν τῆς «Ἑστίας» εὐχαρίστως δημοσιεύομεν ἐνταῦθα·

## ΑΙ ΔΩΡΕΑΙ

Ἐπιστολὴ πρὸς τὴν Διευθύνσιν

Ἀξιότιμε κύριε διευθυντὰ τῆς «Ἑστίας».

Ἄν νομίζητε ἀξίας λόγου τινὸς, φιλοξενήσατε ἐν τῷ ἀξιολόγῳ ἡμῶν περιοδικῷ τὰς ἐπαμένας σκέψεις μου περὶ ζητήματος οὐχὶ κοινοῦ, ὡς φρονῶ, ἀλλὰ τὰ μάλιστα σοβαροῦ.

Δὲν ἀγνοεῖτε, κύριε Διευθυντὰ, ὅτι ἐν τῶν ἐμφαντικωτάτων χαρακτηριστικῶν τῶν ἐν τῇ ξένη ἰδίως διατριβόντων Ἑλλήνων εἶνε ἡ θερμὴ πρὸς τὴν Πατρίδα ἀγάπη. Ὅπως τὸ ἡλιοτρόπιον στρέφεται πρὸς τὸν ἀκτινόβολον Ἥλιον, ὁμοίως οὗτοι ἔχουσι διαρκῶς πρὸς τὴν μητέρα Ἑλλάδα ἐστραμμένον τὸν νοῦν αὐτῶν. Δι' ὃ εἴτε πρὸ τοῦ θανάτου των εἴτε τὰς τελευταίας θελήσεις των χαράσσοντες, ἐνθυμοῦνται πάντοτε τὴν γενέθλιον χώραν ἢ τὴν πανελλήνιον Πατρίδα· ἰδρύουσιν ἢ συντηροῦσι σχολεῖα, οἰκοδομοῦσιν ἢ προικοδοτοῦσι νοσοκομεῖα ἢ ὄρφανοτροφεῖα. Οἱ ὑψηρεῖς καὶ καλλιμάρμαρι ναοὶ τῶν Μουσῶν, τῆς φιλανθρωπίας καὶ τοῦ ἐλέου οἱ κοσμοῦντες τὰς Ἀθήνας, ἀνηγέρθησαν διὰ τῶν ἰδιωτικῶν εἰσφορῶν τῶν φιλοπατρίδων τούτων τέκνων τῆς Ἑλλάδος. Τίς οἶδε διὰ τίνος μόχθου συνελέχθησαν κατὰ μικρόν, ἐπὶ ἔτη, τὰ χρήματα ἐκεῖνα, τίς οἶδε διὰ ποίων στερήσεων ἐκερδήθησαν ἰδίως τὰ πρῶτα τῶν χρημάτων, ὅποτε οἱ μετὰ ταῦτα μεγάλωφρονες δώρηται, πτωχότατοι ὑπάλληλοι, ἔτρωγον ξηρὸν ἄρτον καὶ κατεκλίνοντο ἐπὶ ψιθῷ! Ποία δὲ συγχίνησις θὰ κατέχευε τὴν ψυχὴν των ὅτε ἡ χεὶρ των ἐχάρασσε τὸ δωρούμενον ποσόν, ποῖαν ἀγαλλίασιν θὰ ἡσθάνοντο τὴν στιγμὴν ἐκείνην ἀφειδῶς ἀποζημιοῦσαν αὐτοὺς διὰ τὰς κακουχίας ὀλοκλήρου βίου!

Ἀλλὰ τὰ χρήματα ταῦτα τὰ τόσον πολύτιμα—πολύτιμα καὶ ἐκ τοῦ κόπου ὃν ἐστοίχισαν καὶ ἐκ τοῦ σκοποῦ εἰς ὃν προορίζονται—χρησιμοποιοῦνται ἄραγε πάντοτε ὡς δεῖ; Γινώσκουσιν οἱ μακρὰν τῆς Ἑλλάδος διαβιοῦντες φιλόμουσοι καὶ φιλοπάτριδες ἐκεῖνοι ἄνδρες τὰς ἀληθεῖς ἀνάγκας τῆς φιλότατης χώρας, τὰς ἐνεστώσας αὐτῆς ἀνάγκας τὰς μὴ θεραπευθεῖσας καὶ ἐπειγούσας; Φαίνονται ἄρα γε πάντοτε ὠφέλιμοι ὅσον ἐπόθουν νὰ φανῶσι, εὐεργετοῦσιν ὅσον ἡδύναντο νὰ εὐεργετηθῶσι;

Ἡ ἀξία τῆς εὐεργεσίας δὲν ὑπολογίζεται μόνον ἐκ τῆς εὐγενοῦς ὁρμῆς, ἥτις ἐμπνέει αὐτὴν, ἀλλὰ καὶ ἐκ τῆς πρακτικῆς ὠφελείας ἣν ἐπάγεται. Βεβαίως οἱ μέχρι τοῦδε γενναιοφρόνως προσενεγκόντες τὸν πλοῦτον αὐτῶν εἰς τὸ ἔθνος φιλοπάτριδες Ἕλληνες ἐπραξαν τοῦτο ὁρ-